Men ramzlarni hurmat qilaman

Mashg‘ulotning maqsadi

- O‘tgan uch hafta davomida o‘rganilgan bayroq, gerb va madhiya haqidagi bilimlarni yaxlit tizimga birlashtirish;
- O‘quvchilarda davlat ramzlariga hurmatni ifodalovchi qoidalarni guruhda ishlab chiqish ko‘nikmasini shakllantirish;
- Hurmatsizlik yoki ehtiyotsizlik bilan bog‘liq sodda hayotiy vaziyatlarni tahlil qilib, to‘g‘ri xatti-harakatni tanlashga o‘rgatish;
- Sinf uchun umumiy “Ramzlarni hurmat qilamiz!” qoidalar kartasini yaratish orqali jamoaviy mas’uliyatni tarbiyalash;
- Ramzlarga hurmatni aniq, kundalik xatti-harakatlarga aylantirish odatini shakllantirish.

Kutilayotgan natijalar

✓ Davlat ramzlariga hurmatni ifodalovchi qoidalarni mustaqil ishlab chiqa olish.

✓ Hurmatsizlik bilan bog‘liq vaziyatlarni tahlil qilib, to‘g‘ri yechim taklif eta olish.

✓ Guruhda hamkorlikda “qoidalar kartasi” yarata olish.

✓ Oy davomida o‘rgangan bilimlarini umumlashtirib, o‘z fikrini bayon qila olish.

KERAKLI JIHOZLAR

- Elektron doska (Davlat bayrog‘i va Davlat gerbi tasvirlari bilan)
- Sirli konvert (“Yosh fuqaroning xati” uchun)
- Katta karton yoki vatman (“Qoidalar kartasi” uchun)
- Qoidalarni yozish uchun kichik kartochkalar
- Yulduzcha shaklidagi kichik kartochkalar
- Rangli qalamlar, flomasterlar
- 3-haftada tayyorlangan kollaj va plakatlar (“Oy yakuni” bosqichi uchun)

YOSHGA MOSLASHTIRISH

- 1–2-sinf: “to‘g‘ri/noto‘g‘ri” vaziyatlarni qo‘l ko‘tarish yoki qisqa javob bilan ajratish; va’dani rasm bilan ifodalash (kerak bo‘lsa, o‘qituvchi yozib beradi).
- 3–4-sinf: vaziyat sababini tushuntirish, amaliy yechim taklif qilish va qoidani hayotiy misol bilan asoslash.

Mashg‘ulot ishlanmasi (asosiy bosqichlar)

Vaqt	Bosqich	Faoliyat mazmuni
4 daqiqa	**Diqqatni jalb qilish (“Yosh fuqaroning xati”)**	Sirli konvertdan “yosh fuqaro” nomidan xat o‘qiladi, mavzuga kirish qilinadi.
10 daqiqa	**“To‘g‘rimi yoki noto‘g‘rimi?”**	Hurmatsizlik yoki ehtiyotsizlik bilan bog‘liq sodda vaziyatlar muhokama qilinadi, to‘g‘ri xatti-harakat aniqlanadi.
10 daqiqa	**Guruh ishi (“Qoidalar kartasi”)**	O‘quvchilar guruhlarda Davlat gerbi va madhiyasiga hurmatni ifodalovchi 3 tadan qoida ishlab chiqadilar.
8 daqiqa	**Taqdimot va umumlashtirish**	Har bir guruh o‘z qoidalarini taqdim etadi, umumiy “Ramzlarni hurmat qilamiz!” kartasi tuziladi.
6 daqiqa	**Refleksiya (“Men va’da beraman”)**	Har bir o‘quvchi yulduzcha kartochkaga bitta amaliy va’da yozadi yoki chizadi.
5 daqiqa	**Oy yakuni**	Bir oy davomida o‘rganilganlar ko‘rgazma asosida umumlashtiriladi, xulosa chiqariladi.
2 daqiqa	**Uyga vazifa**	Guruhda ishlab chiqilgan qoidalarni oila a’zolariga aytib berib, ular bilan suhbatlashish.
45 daqiqa	**Jami**	Mashg‘ulot davomiyligi

Mashg‘ulotning borishi

4 DAQIQA DIQQATNI JALB QILISH (“Yosh fuqaroning xati”)

O‘QITUVCHI: Assalomu alaykum, aziz o‘quvchilar! Bugun “Davlat ramzlari” mavzusidagi bir oylik sayohatimizning yakuniy mashg‘uloti. Menga bugun bir sirli konvert kelib qoldi, uni ochib o‘qib ko‘ramizmi?

O‘QUVCHILAR: Ha, ochaylik!

O‘QITUVCHI: (*Xatni o‘qiydi*) “Assalomu alaykum! Men sizlarga o‘xshagan o‘quvchiman. Har kuni maktabga borganimda bayrog‘imizni ko‘raman va qalbimda g‘urur his qilaman. Lekin ba’zan sinfdoshlarim bayroq turgan joyda shovqin solishadi yoki gerbimizni chizganda uning belgilarini to‘g‘ri

tasvirlashmaydi. Sizlarga savolim bor: biz – yosh fuqarolar – davlat ramzlarini qanday hurmat qilishimiz va asrashimiz mumkin?” Xo‘sh, aziz o‘quvchilar, siz bu savolga qanday javob berardingiz?

O‘QUVCHILAR: O‘z fikrlarini aytadilar.

O‘QITUVCHI: Ajoyib fikrlar! Bugun biz aynan shu haqda – davlat ramzlarini hurmat qilish va asrash haqida gaplashamiz.

10 DAQIQA “TO‘G‘RIMI YOKI NOTO‘G‘RIMI?”

O‘QITUVCHI: Endi sizlarga bir nechta vaziyatni aytaman. Agar xatti-harakat to‘g‘ri bo‘lsa – qo‘l ko‘tarasiz, noto‘g‘ri bo‘lsa – boshingizni chayqaysiz.

1. Bola gerb tasviri tushirilgan daftar muqovasini yirtib, chiqindi qutisiga tashlaydi.
2. Qiz madhiya yangraganda tik turib, o‘ng qo‘l kaftini ko‘krakning chap tomoniga qo‘yib, jim tinglaydi.
3. O‘quvchi yerga tushib qolgan bayroqchani ko‘tarib, o‘qituvchiga topshiradi.
4. O‘quvchi gerbni chizishda uning ranglari va belgilarini to‘g‘ri tasvirlashga harakat qiladi.
5. Madhiya yangrayotganda ikki o‘quvchi bir-biri bilan gaplashib, kulib turadi.

O‘QUVCHILAR: Har bir vaziyatga munosabat bildiradilar (*qo‘l ko‘tarish yoki bosh chayqash*).

O‘QITUVCHI: Nega bu xatti-harakat noto‘g‘ri? Uning o‘rniga qanday to‘g‘ri ish qilish mumkin edi?

O‘QUVCHILAR: Har bir noto‘g‘ri vaziyat uchun to‘g‘ri yechim taklif qiladilar.

O‘QITUVCHI XULOSASI: Demak, ramzlarni bilishning o‘zi yetarli emas – hurmatimiz har kungi to‘g‘ri xatti-harakatlarimizda ko‘rinadi. Noto‘g‘ri ishni ko‘rganda esa uni qanday to‘g‘rilashni bilish ham juda muhim.

10 DAQIQA GURUH ISHI (“Qoidalar kartasi”)

O‘QITUVCHI: Endi 4–5 ta guruhga bo‘linamiz. Bayroqqa hurmat qoidalarini 2-haftada tuzgan edik, bugun esa har bir guruh Davlat gerbi va Davlat madhiyasiga hurmatni ifodalovchi 3 tadan qoida ishlab chiqadi va ularni hayotiy misol bilan asoslaydi. *Namuna: “Gerb tasviri tushirilgan kitob va daftarlarni ehtiyot qilamiz, ularni yirtmaymiz va yerga tashlamaymiz, chunki gerb – davlatimiz ramzi.”*

O‘QUVCHILAR: Guruhlarda maslahatlashib, o‘z qoidalarini kichik kartochkalarga yozadilar (*1–2-sinf guruhlari qoidani rasm bilan ifodalaydi, o‘qituvchi qisqa yozuv bilan yordam beradi*).

O‘QITUVCHI: Guruhlar orasida yurib, yordam beradi: “Bu qoidani yana qanday hayotiy misol bilan tushuntirish mumkin?”

8 DAQIQA TAQDIMOT VA UMUMLASHTIRISH

O‘QITUVCHI: Endi har bir guruh o‘z qoidalarini o‘qib eshittiradi. Men esa ularni umumiy katta kartaga yozib boraman.

O‘QUVCHILAR: Navbat bilan o‘z qoidalarini o‘qiydilar.

O‘QITUVCHI: (*Barcha qoidalarni umumlashtirib, takrorlanmaydiganlarini katta vatmanga “RAMZLARNI HURMAT QILAMIZ!” sarlavhasi ostida yozadi, 2-haftada tuzilgan bayroqqa hurmat qoidalarini ham shu kartaga qo‘shadi.*) Mana, sinfimizning umumiy “Ramzlarni hurmat qilamiz!” qoidalar kartasi tayyor bo‘ldi! Buni sinf devoriga ilib qo‘yamiz, u bizga doimo hurmatni eslatib turadi.

6 DAQIQA REFLEKSIYA (“Men va’da beraman”)

O‘QITUVCHI: Har biringizga yulduzcha shaklidagi kartochka beraman. Unga bitta amaliy va’da yozing yoki chizing: bugundan boshlab davlat ramzlariga nisbatan qanday ish qilishga va’da berasiz? (*3–4-sinfda bu bosqichni “Yosh fuqaroning burchi” deb nomlash mumkin.*)

O‘QUVCHILAR: Yulduzcha kartochkaga o‘z va’dalarini yozadilar yoki chizadilar (*masalan: “Gerbni chizganda uning barcha belgilarini to‘g‘ri tasvirlayman”, “Davlat madhiyasini yod olaman”).*

O‘QITUVCHI: Endi yulduzchalaringizni qoidalar kartasi atrofiga joylashtiring – ular bizning “yosh fuqarolar osmoni”ni tashkil qiladi.

O‘QUVCHILAR: Yulduzchalarini joylashtiradilar.

5 DAQIQA OY YAKUNI

O‘QITUVCHI: (*Sinf devoridagi “Ramzlarimizni bilaman” ko‘rgazmasiga va elektron doskadagi ramzlar tasviriga ishora qiladi.*)

Keling, bir oy davomida o‘rganganlarimizni eslaymiz. Bayrog‘imiz qachon qabul qilingan? Gerbimizning markazida qaysi qush tasvirlangan? Madhiya yangraganda qanday turamiz?

O‘QUVCHILAR: 1991-yil 18-noyabrda! Humo qushi! Tik turib, o‘ng qo‘l kaftimizni ko‘krakning chap tomoniga qo‘yib, jim tinglaymiz!

O‘QITUVCHI: Bir oy davomida biz bayroq, gerb va madhiyani, ularning ma’nosini, oiladagi fikrlarni o‘rgandik va ijodiy ishlar yaratdik. Bugun esa hammasini bitta fikrga birlashtiramiz: Vatanni sevish – uning ramzlarini bilish, qadrlash va ularga hurmat bilan munosabatda bo‘lishdan boshlanadi.

O‘QUVCHILAR: Diqqat bilan tinglaydilar.

O‘QITUVCHI VA O‘QUVCHILAR (*birgalikda*):
“Davlat ramzlari – mustaqilligimiz g‘ururi! Biz ularni hurmat qilamiz va asraymiz!”

2 DAQIQA UYGA VAZIFA

O‘QITUVCHI: Bugungi mashg‘ulotimiz shu bilan yakunlandi. Uyga vazifa: guruhingizda ishlab chiqqan qoidalarni oila a’zolaringizga aytib bering va ular bilan davlat ramzlariga hurmat haqida suhbatlashing. Sinfimizning umumiy qoidalar kartasi esa ko‘rgazma sifatida sinf devorida qoladi. Xohlovchilar ilovadagi qo‘shimcha ijodiy topshiriqlarni ham bajarishlari mumkin.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA
Qo‘shimcha topshiriqlar sinfning yosh va tayyorgarlik darajasiga qarab tanlab beriladi.

ILOVA. Qo‘shimcha ijodiy topshiriqlar

1–2-sinf o‘quvchilari uchun

- “Mening bayrog‘im” – Davlat bayrog‘ini ranglar tartibi va 12 ta yulduzini to‘g‘ri tasvirlab chizish.
- “Bayroqcha yasaymiz” – rangli qog‘ozdan kichik bayroqcha yasash (kattalar yordamida).
- “Ramzlarimiz albomi” – rasm daftariga bayroq, gerb va madhiya tinglayotgan bola rasmini chizib, ostiga nomini yozish.

3–4-sinf o‘quvchilari uchun

- “Bayrog‘imga maktub” – bayroqqa bag‘ishlab 4–5 gapdan iborat kichik maktub yozish.
- “Gerb sirlari” – gerbdagi 3 ta timsolni chizib, har birining ma’nosini 1–2 gap bilan yozish.
- “18-noyabr tabriknomasi” – Davlat bayrog‘i qabul qilingan kun munosabati bilan oila a’zolari uchun tabriknoma tayyorlash.